

Uvodnik

Editorial

Spoštovane bralke in bralci znanstvene periodične publikacije Anali PAZU. Pred nami je nova serija vrhunskih znanstvenih člankov. Prvi trije so obarvani bolj naravoslovno, četrti tehnično in peti medicinsko. Že bežen pogled na naslove nam obeta zanimive znanstvene teme, ki se dotikajo marsikoga nas tudi skozi vsakdanje življenje.

Zlata Luthar opisuje v prispevku »Novi vrsti ajde v Sloveniji« dve sorti ajde, ki sta bile 2018 vpisani v Sortno listo Slovenije. Novi sorti sta navadna ajda 'Trdinova' in tatarska ajda 'Zlata'. Uvodoma podaja zanimivosti okoli ajde, izpostavlja njene prednosti v prehrani v primerjavi z drugimi žiti, opisuje njene značilnosti povezane z gojenjem in navaja kaj je lahko vir genetske variabilnosti za žlahtnjenje. Nato opisuje žlahtnjenje in metode za določanja skupnih antioksidantov. V rezultatih in diskusiji se posveča opisu pridelave in predelave obeh sort ter njuni antioksidativni učinkovitosti. Pri obeh sortah izpostavlja posebno pozornost glede vsebnosti antioksidantov v programu žlahtnjenja, ker je to bistvena prednost ajde glede na ostala žita v prehrani. Zaključí s spodbudnim dejstvom, da je Slovenija lahko z obema novima sortama ajde konkurenčna velikim izvoznikom v smislu manjše butične pridelave in predelave visoko kakovostnih izdelkov z zagotovljeno sledljivostjo.

Alenka Kovačič v prispevku »Evalvacija triletnega dela farmacevta svetovalca v Zdravstvenem domu Murska Sobota« ocenjuje delo farmacevta svetovalca v imenovanem zdravstvenem domu za obdobje od januarja 2013 do decembra 2015. Uvodoma argumentira uvedbo farmacevta svetovalca s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in pojasni njegovo interakcijo z bolnikom in zdravnikom. Nato podrobno opiše metode zbiranja in obdelave podatkov. V rezultatih in diskusiji analizira množice podatkov glede napotitev, svetovanja spremembe v odmerkih in odmernih intervalih, intervencij farmacevta svetovalca, interakcij med zdravili, števila zdravil ter predlogov ukinitvev, zamenjav in uvedb zdravil. Zaključí z dejstvom, da je timski pristop pri zdravljenju bolnikov neizogiben, saj je temelj za celosten pristop, s čimer so pogojene kakovostne in učinkovite zdravstvene storitve.

Matjaž Mesarič in Klemen Potočnik v prispevku »Primerjava ocene telesne zunanosti v različnem starostnem obdobju pri posavskem konju« v uvodu opišeta oceno telesne zunanosti žrebet in odraslih konjev, nanizata relevantne vire in umestita vzrejo posavskega konja v dani prostor. Sledi opis vzorca, uporabljenih metod in statistične analize. V rezultatih in razpravi so podrobno analizirani statistični podatki o oceni tipa, glave, vratu, prednjega, srednjega in zadnjega dela trupa, prednjih in zadnjih nog ter korektnost in izdatnost hodov od leta 1995 do 2007. Primerjane so ocene med moško in žensko populacijo ter med mladimi in odraslimi živalmi. Avtorja zaključita, da lahko tovrstne raziskave genetskih parametrov ocene telesne zunanosti omogočajo zgodnejšo selekcijo kvalitetnih plemenskih živali.

Danilo Zimšek, Luka Banfi in Mirjam Sepesy Maučec v prispevku »Video annotation with metadata: A case study of soccer game video annotation with players« uvodoma argumentirajo označevanja nogometne tekme s podatki o imenih igralcev z uporabo tehnologije nevronske mreže ter podajo pregled čez relevantna dela in vire. Sledi podroben opis procesa, sestavljenega iz binarizacije slike, lokalizacije dresov nogometašev ter izločanja in razpoznavanja števil, zapisanih na dresih, kar privede do obogatene vsebine. Zaključijo s spodbudnimi rezultati evalvacije sistema ter idejami za izboljšave in nadaljnjo implementacijo.

Cvetka Grašič Kuhar s soavtorji v prispevku »Analiza poročanja simptomov po kemoterapiji za bolnice z zgodnjim rakom dojk prek mobilne aplikacije« opisuje uporabo mobilne aplikacije mPRO Mamma, s katero je bolnicam z rakom dojk na zdravljenju s kemoterapijo ali tarčnimi zdravili dana možnost javljanja simptomov. Uvodoma avtorji opišejo specifiko glede bolnic in bolezni ter mobilno aplikacijo. V rezultatih in diskusiji opišejo vzorec bolnic vključenih v raziskavo in simptome, za katere so bolnice poročale jakost in trajanje. Sledi temeljita analiza poročil bolnic. Zaključijo optimistično glede sprotnega beleženja simptomov, kar je v pomoč onkologom k boljši terapiji simptomov.

Izkoristimo znanje in izkušnje, katero nam avtorji v pričujočih znanstvenih prispevkih ponujajo.

Pom. akad. dr. Renato Lukač